

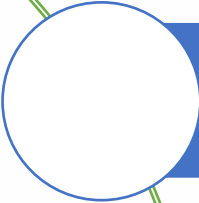
УДИРДЛАГЫН
АКАДЕМИ

Өгөгдлийг бодлогын шийдвэр гаргалтад ашиглах нь

Ж.Жаргал (PhD)

(Удирдлагын академийн судалгаа, эрдэм
шинжилгээний албаны дарга)

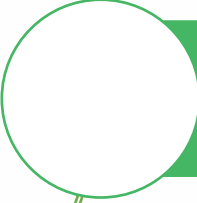
Асуулт ?

Танай байгууллага, эсвэл тань дээр өгөгдлүүд цуглардаг уу ?

Шийдвэр гаргалтад ашиглах боломжтой өгөгдлүүд байдаг боловч ашигладаггүй тохиолдол байгаа юу?

Өгөгдөлд суурилсан шийдвэр гаргалтын ач холбогдлыг та бүхэн хэрхэн харж байна вэ ?

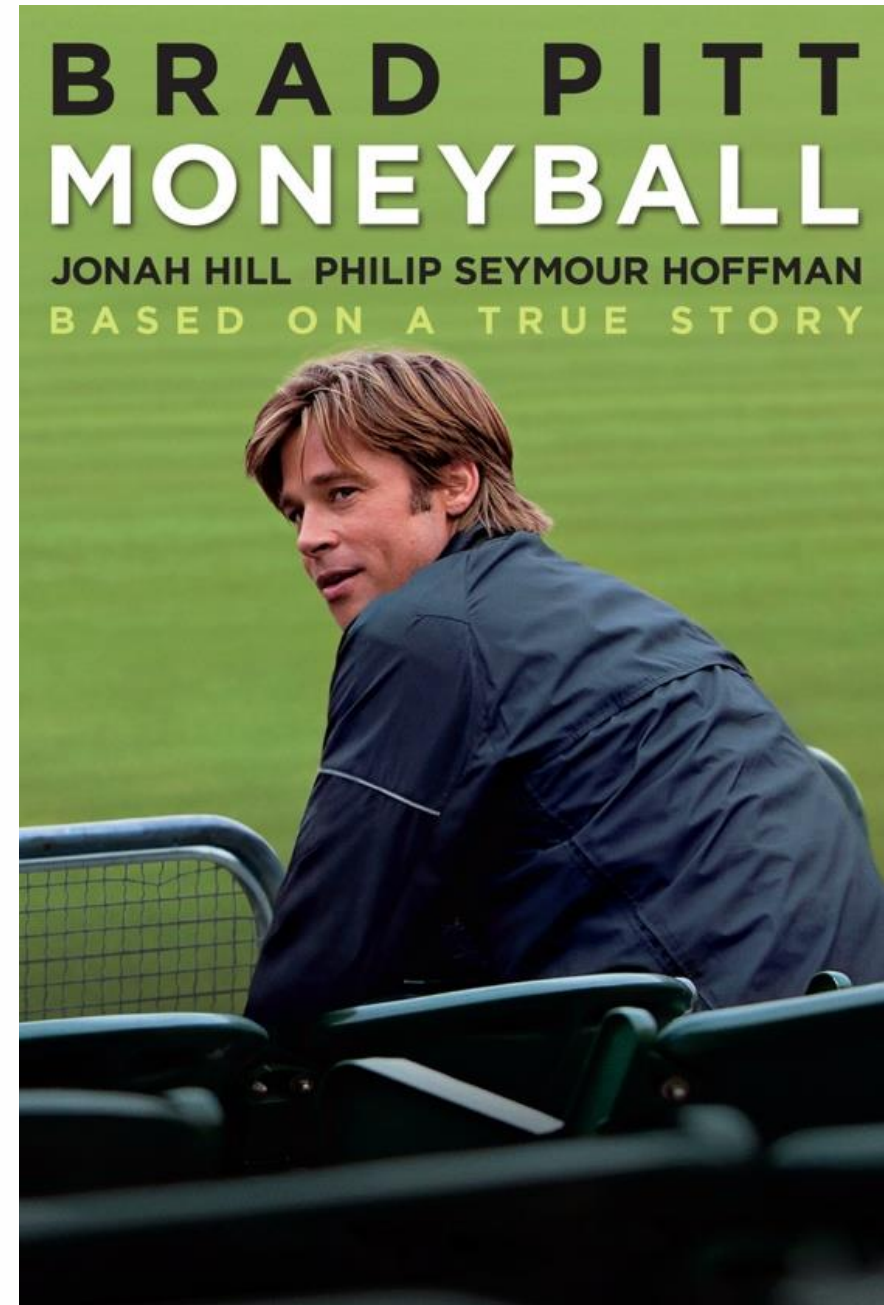

Өгөгдлийг ашиглах, өгөгдөлд суурилсан шийдвэр гаргахад ямар бэрхшээл, асуудлууд тулгамдаж байна вэ

Сонирхолтой кейс

Өгөгдөлд сууриласан шийдвэр гаргалт

1. АНУ-ын бейсболын Oakland Athletics багийн менежер Billy Beane статистик дүн шинжилгээнд тулгуурлан хамгийн бага цалингийн сантай боловч хамгийн өндөр ялалтын хувьтай багийг бүрдүүлж чадсан түүхтэй.
2. 1990 оны дунд үед Нью Йорк Хотын цагдаагийн алба гэмт хэргийн газрын зургийг бүртгэдэг CompStat системийн тусламжтай хязгаарлагдмал нөөцөө үр дүнтэй хуваарилаж, хүн амины хэрэг 70 хувиар буурсан байдаг.
3. 2025 он гэхэд дэлхий даяар өгөгдлийн хэмжээ 5 дахин нэмэгдэх төлөвтэй байна

Өгөгдлийг шийдвэр гаргалт болон нийгмийн бодлогын судалгаанд ашиглаж байсан түүх

- 1940 онд АНУ-д цагаан арьст, ядуу, өрх толгойлсон эмэгтэйчүүдэд халамжийн мөнгө өгч байсан нь тэдний хүүхдийн эрүүл мэндэд урт хугацаанд эерэг нөлөөтэй байсныг захиргааны мэдээллийн тусламжтайгаар олж тогтоосон байдаг.
- Австралид 2002-2005 онд 100.000 жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эмийн хэрэглээний өгөгдлийг ашиглаж төрөлтийн гажигт нөлөөлж буй эсэхэд дүн шинжилгээ хийсэн байдаг. Захиргааны мэдээлэл нь эмийн хяналтад ашиглах чухал арга хэрэгсэл болдгийг дээрх судалгаа баталсан.

Өгөгдөл ба бодлогын шийдвэр гаргалт

Дижитал шилжилтийн эрчимтэй хөгжил явагдаж байна

Технологийн дэвшил, өгөгдлийг шийдвэр гаргалтад ашиглаж байна.

Салбар хоорондын хамаарал ба өгөгдлийн сангийн хэрэгцээ нэмэгдэж байна

Бодлогын үр нөлөөг тооцох боломж нэмэгдэнэ

Нотолгоонд суурилсан шийдвэр гаргалт

Өгөгдөл ба бодлогын шийдвэр гаргалт

Ашиглагддагүй, хэрхэн ашиглахаа мэддэггүй асар их өгөгдөл байна.

Өгөгдлийг ашиглан дүн шинжилгээ хийх боломжууд бүрдэнэ.

Оновчтой, эерэг үр дүн нөлөөтэй бодлогын шийдвэр гарна.

Цаг хугацаа, хөрөнгө санхүү хэмнэнэ.

Тулгамдаж буй нийтлэг асуудлууд

Хүний нөөц
(өгөгдлийг
ашиглах)

Өгөгдлийн
чанар

Өгөгдлийг
хуваалцах
байдал

Өгөгдөлд
нэвтрэх
боломж

Бодлого, эрх
зүйн орчин

Өгөгдөлд суурилсан шийдвэр гаргалт нь шийдвэр гаргагчид ямар өөрчлөлтийг авчирдаг вэ ?

Илүү итгэл үнэмшилтэй шийдвэр гаргахад тусладаг

Илүү идэвхтэй, соргог байхад тусладаг

Хэмнэлт илт мэдрэгдэнэ.

Хэрхэн өгөгдөлд суурилсан шийдвэр гаргадаг болох вэ

Харилцаа, хамаарал,
уялдаа холбоог хайдаг
байх (өдөр тутмын
амьдрал, ажил, гэрт)

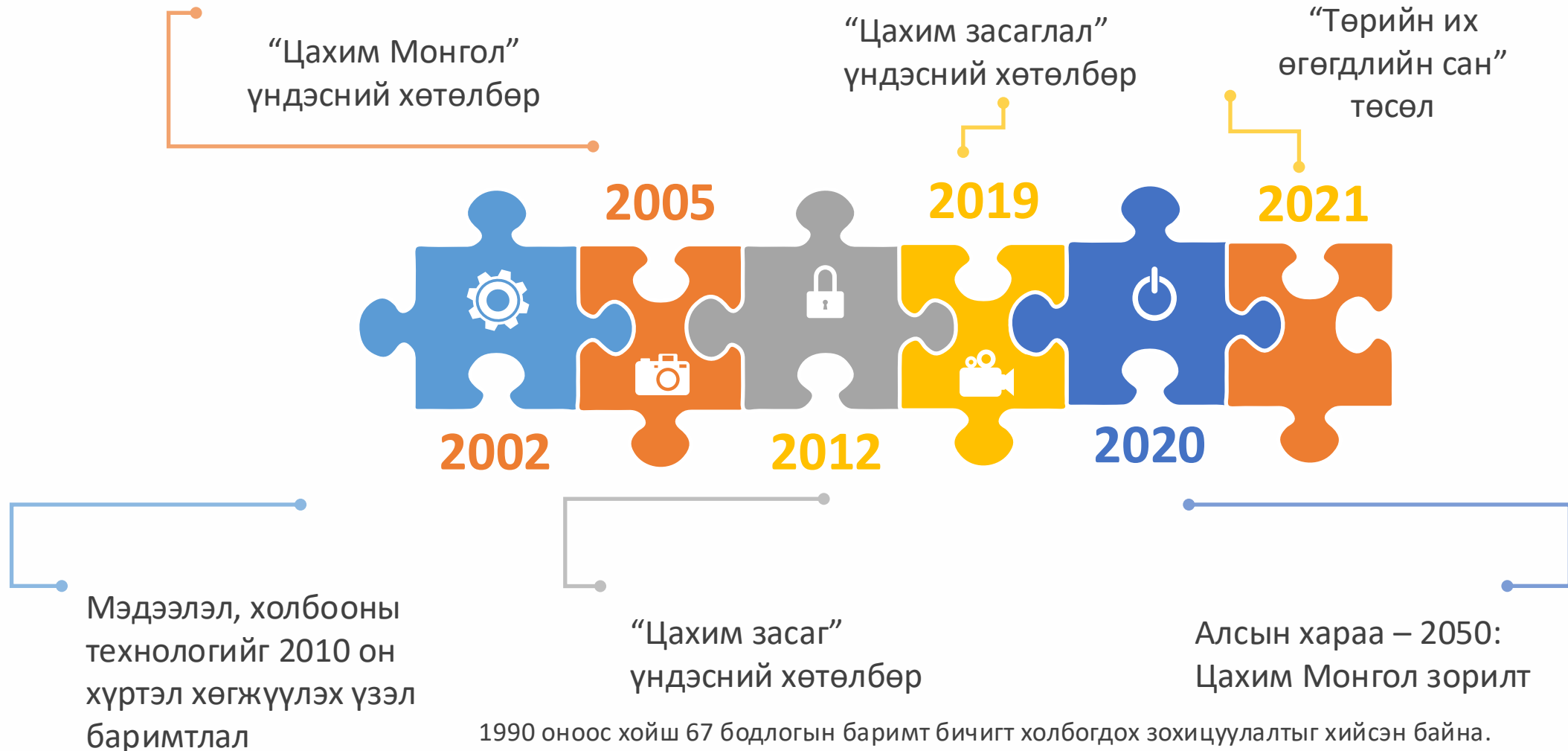
Шийдвэр бүрээ
өгөгдөлтэй холбох
(өрөөсгөл үзэл, зөн
совин, туршлага дээр
тулгуурлахаас
зайлсхийх)

Өгөгдлийн цаад утгыг
төсөөлдөг байх
(хүснэгт, график, зураг
г.м)

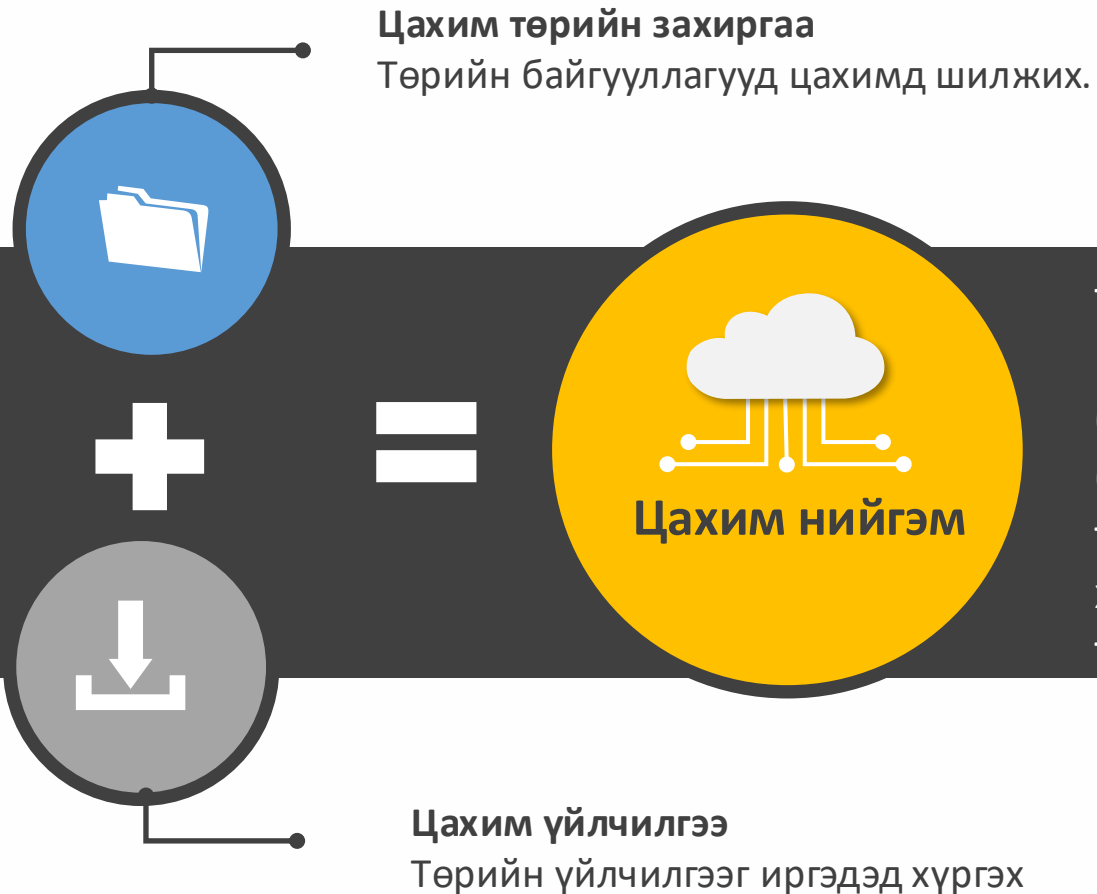
Суралцах, өөрийгөө
хөгжүүлэх (УА-д
“Захиргааны мэдээлэл
цуглуулах, шинжилгээ
хийх аргачлал” гэсэн
хичээл ордог)

Кейс: Монгол Улс

Монгол Улсын цахим засаглалын хөгжлийн түүх

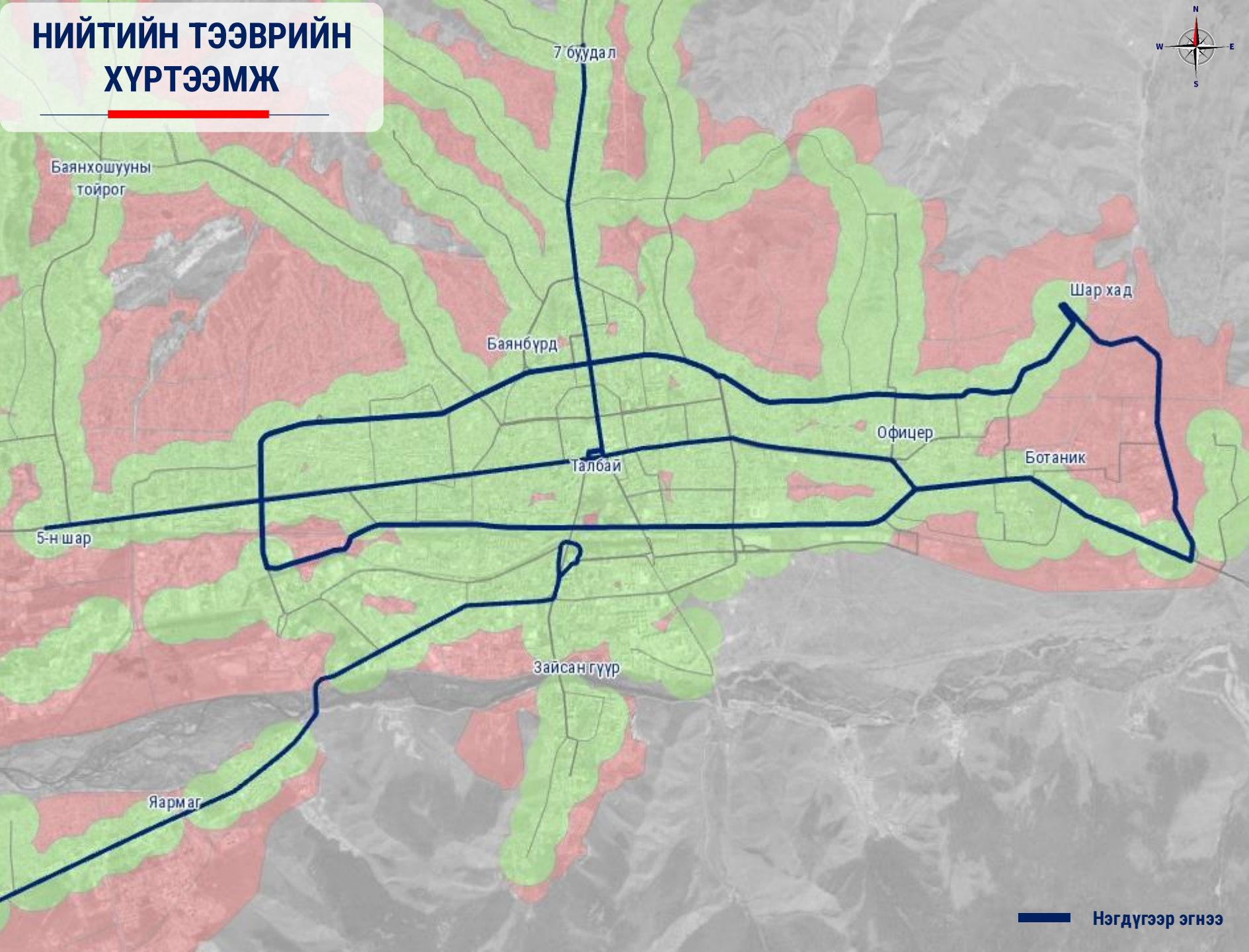
Цахим засаглалын хүрээнд төрийн өгөгдлийн ач холбогдол

Төрийн өгөгдөл

Төрийн үйл ажиллагааны зардлыг бууруулах, гүйцэтгэлийн удирдлагыг чанаржуулах, төрийн байгууллагуудын хооронд сүлжээ холбоог бий болгох, хөгжлийн бодлогын үр нөлөөг зөв тодорхойлох, төрийн үйлчилгээ чанартай, шуурхай хүрч, иргэд, иргэний нийгэм, хувийн хэвшил, төрийн байгууллагууд бүгд үр шимийг хүртэнэ.

НИЙТИЙН ТЭЭВРИЙН ХҮРТЭЭМЖ

Шаардлагатай хөрөнгө оруулалт /1 болон 2-р ээлж/

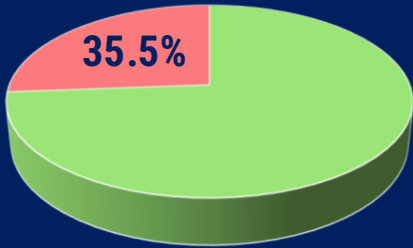
	Байршил	Замын урт (км)	Шаардлагатай хөрөнгө оруулалт
	Нийт	31.9	38.2
1	Чингэлтэйн өргөн чөлөө	8.1	9.7
2	Шархадны зам	3.3	3.9
3	Энхтайваны гүүрний 2 түвшний уулзвар, буцах эргэлт	1.5	1.8
4	АПУ-ийн уулзвар орчим	0.3	0.4
5	Мишээл экспогийн хойд талд	0.5	0.6
6	Улиастайн зам	8.8	10.5
7	Нарны зам	9.4	11.3

Хэмжих нэгж: Тэрбум төгрөг

Систем динамик загварчлалын тооцоолол

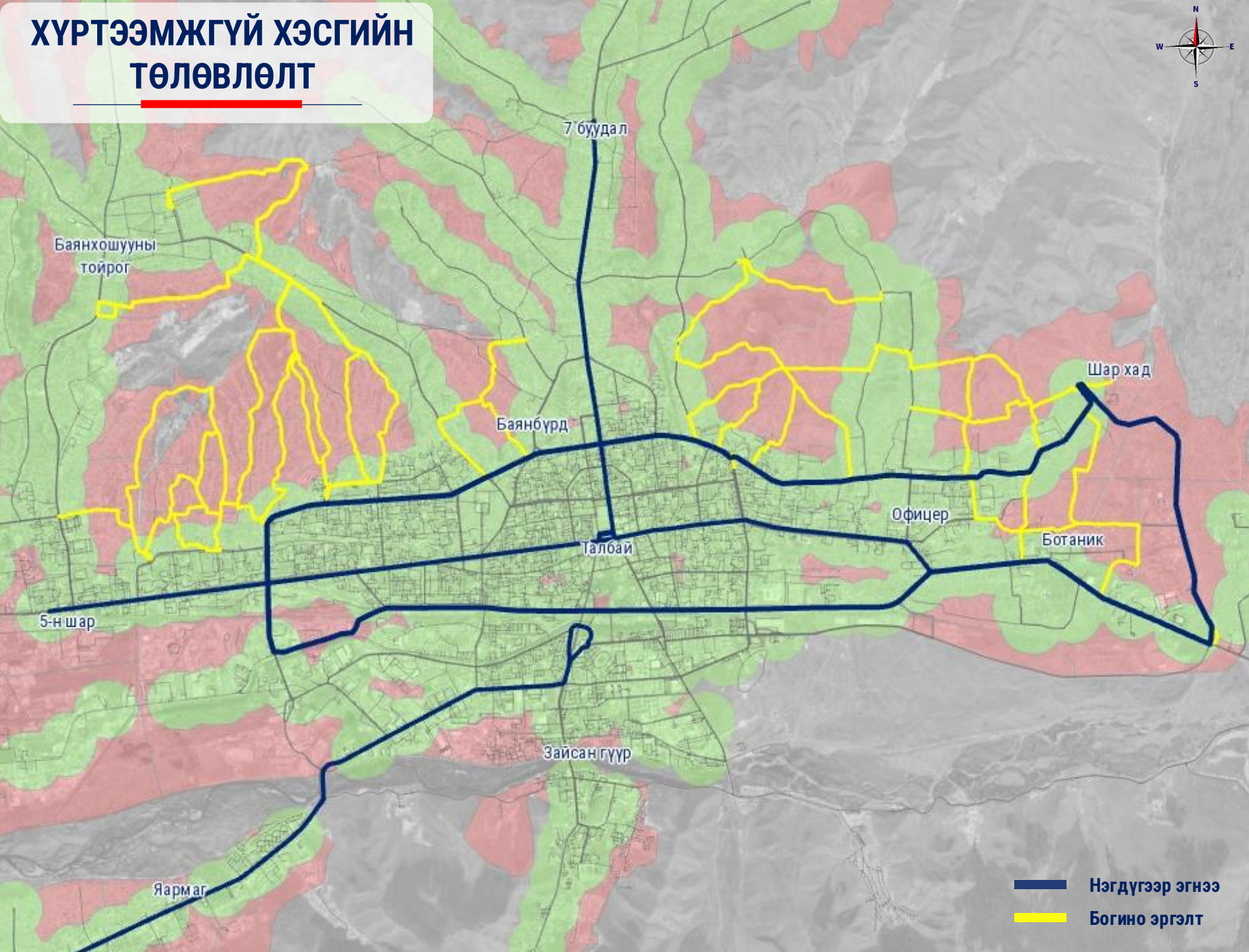
Замын хөдөлгөөний түгжрэл 14%-иар буурна. Дундаж хурд 12.3 км/цагт хүрнэ.

Нийтийн тээврийн хүртээмж

Хүртээмжгүй хүн ам Хүртээмжтэй хүн ам

ХҮРТЭЭМЖГҮЙ ХЭСГИЙН ТӨЛӨВЛӨЛТ

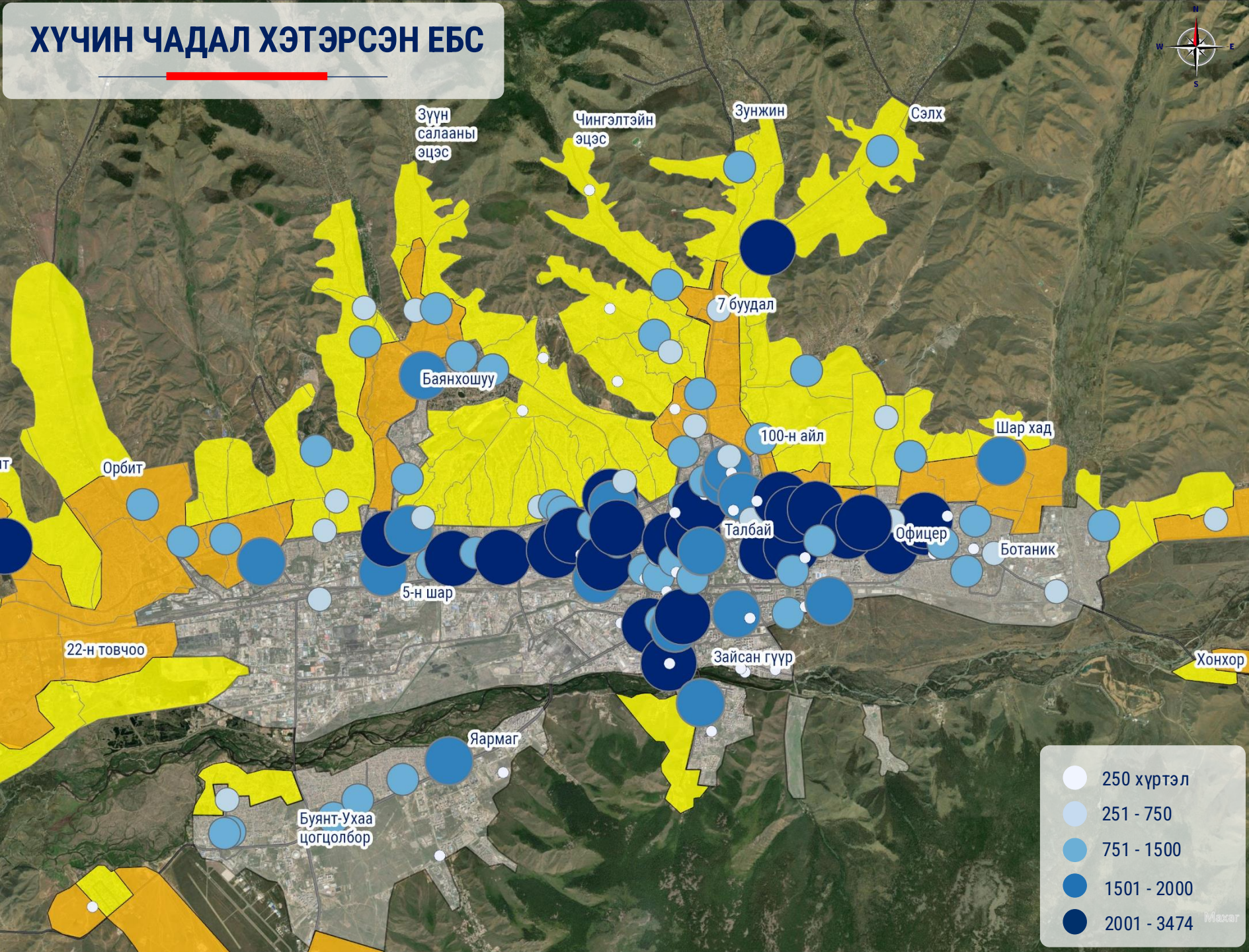
Нийтийн тээврийн шинээр төлөвлөсөн богино эргэлт /шар зам/

	Чиглэл	Эргэлтийн урт /км/
Нийт		117
1	Гэмтэл - Овоот 1	16.2
2	Монгол Хюндай - СХД 31-р хороо	4.5
3	Гэмтэл - Овоот 9	6.7
4	Хүчит шонхор - Эх нялхас	6.4
5	7-р хорооны буудал - 112-ын буудал	15.4
6	34-р байр - Алтай	6.7
7	Содон хороолол - 1-р хороолол/ар/	4.5
8	Цахлай - 430-р худаг	3.9
9	Дундын буудал - 16-р хороолол	6.5
10	Хангамж - Шар хад	7.8
11	Сансар - Улаанхуаран эцэс	10.6
12	Сансар - Ботаник	12.3
13	Дарь-Эхийн хуучин эцэс - Цэргийн 805-р анги	6.9
14	Дарь-Эхийн хуучин эцэс - Гадна тойруу-4	1.6
15	Гадна тойруу 4 - Монелийн эцэс	2.3
16	Сансар - Авто центр	4.7

Систем динамик загварчлалын тооцоолол

Замын хөдөлгөөний түгжрэл **6%-иар** буурна. Дундаж хурд **11.5 км/цагт** хүрнэ.

ХҮЧИН ЧАДАЛ ХЭТЭРСЭН ЕБС

Нийслэлийн ЕБС

- Нийслэлийн ЕБС-ийн тоо: **294**
- Нийт суралцагчдын тоо: **364,186**

- Төрийн өмчийн ЕБС-ийн тоо: **158**
- Нийт суралцагчдын тоо: **310,184**

- Хувийн ЕБС-ийн тоо: **136**
- Нийт суралцагчдын тоо: **54,002**

Хүчин чадал хэтэрсэн ЕБС

	Хэтрэлт	ЕБС-ийн тоо	Суралцагчдын тоо
	Нийт	169	313,473
1	250 хүртэл	54	36,299
2	251 - 750	35	44,420
3	751 - 1500	44	101,231
4	1501 - 2000	18	52,005
5	2001 - 3474	18	79,518

- 250 хүртэл
- 251 - 750
- 751 - 1500
- 1501 - 2000
- 2001 - 3474

СУРГУУЛИЙН ХҮҮХДИЙН ЗАМЫН ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ЗОРЧИЛТ

Нийслэл хотын хэмжээнд төр, хувийн өмчийн 308 сургуульд **356,193** хүүхэд суралцаж байна.

Төрийн өмчийн 165 сургууль 311,024 сурагч

Хувийн өмчийн 143 сургууль 54,169 сурагч

Хүүхдийн замын хөдөлгөөний зорчилт

Нийтийн тээврээр
44,659 /18,7%/

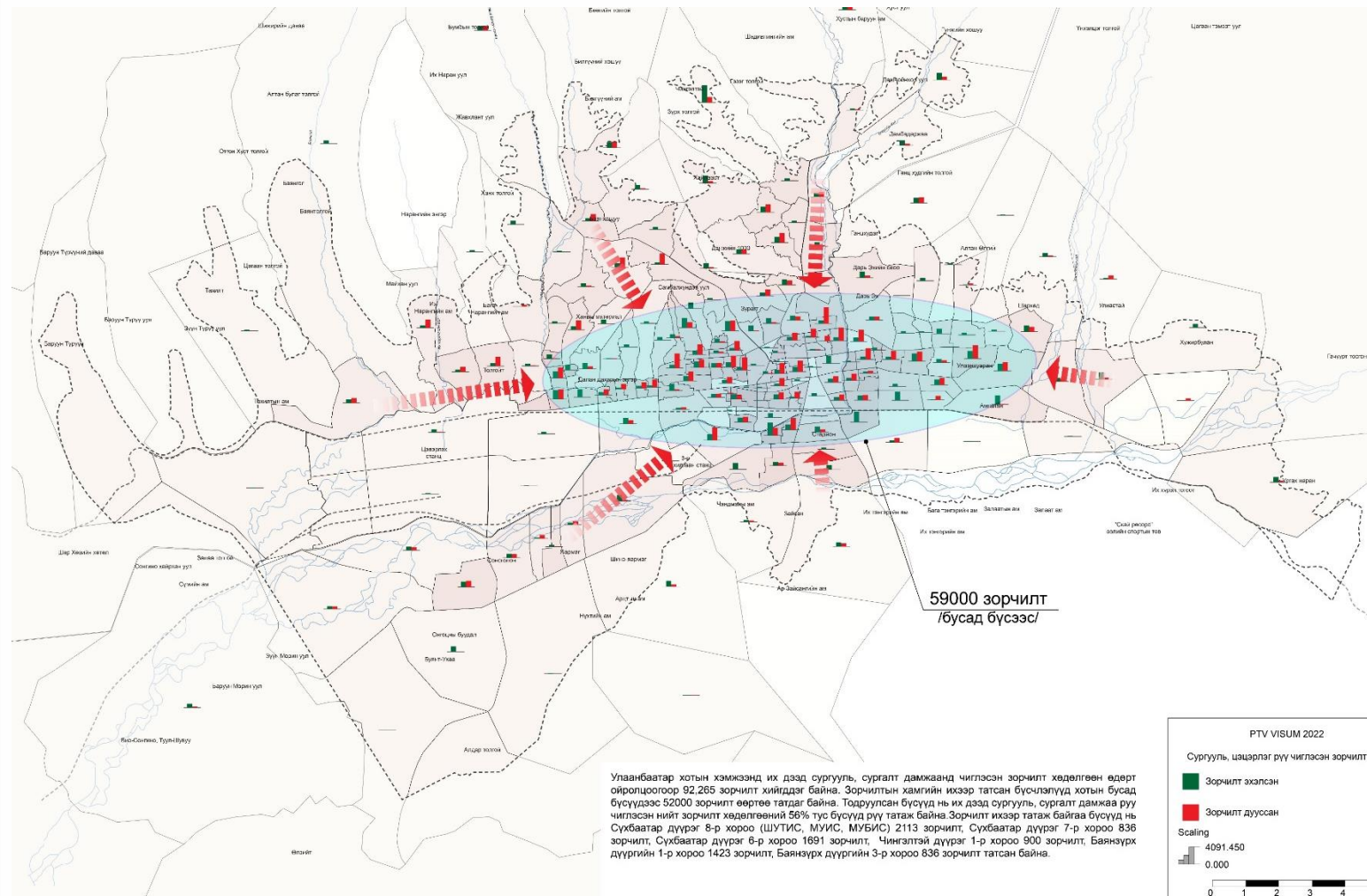
Сургуулийн автобусаар
6,784 /2,8%/

Явганаар
99,953 /41,9%/

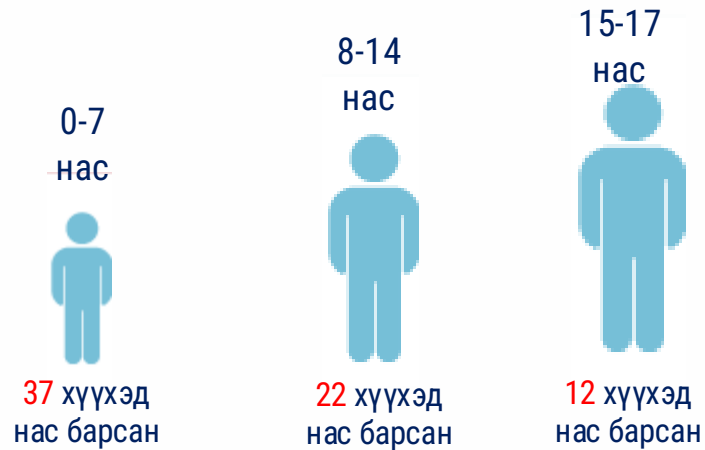
Хувийн тээврийн хэрэгслээр
88,755 /37,2%/

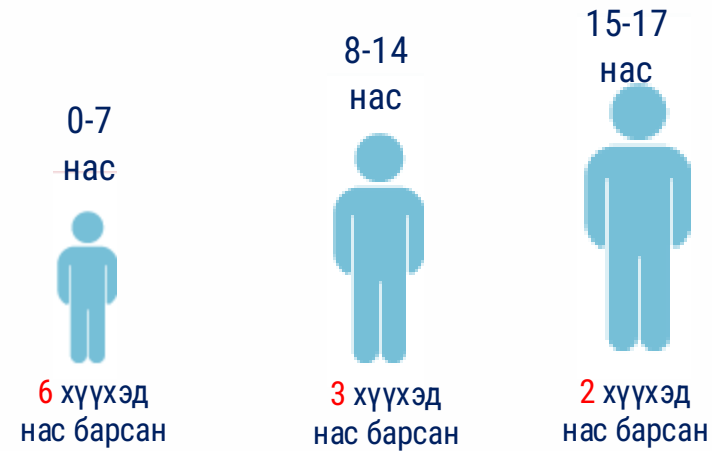
Ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэг

Дүүрэг		Хүүхдээ хүргэх					Нийт (Origin)	
		БГД	БЗД	СБД	СХД	ХУД		ЧД
Гэрээсээ гарах	БГД		3,858	3,809	5,846	2,584	3,405	19,502
	БЗД	5,464		6,130	3,154	2,726	4,458	21,932
	СБД	3,858	4,726		2,794	1,474	3,572	16,424
	СХД	5,844	2,471	2,697		2,609	2,828	16,449
	ХУД	4,770	3,597	2,853	4,366		2,202	17,788
	ЧД	4,866	4,492	4,752	4,227	1,536		19,873
Нийт (Destination)		24,802	19,144	20,241	20,387	10,929	16,465	111,968

2016-2022 онд зам тээврийн ослын улмаас нийт
71 хүүхэд нас барсан

2016-2020 онд зам тээврийн ослын улмаас нийт
307 гэмтсэн хүүхэд

2016-2022 он зам тээврийн осолд өртсөн
хүүхдийн хүйс

Эрэгтэй хүүхэд
Нийт осол: 196

Эмэгтэй хүүхэд
Нийт осол: 114

2016-2022 он зам тээврийн ослын улмаас амь
насаа алдсан хүүхдийн хүйс

Эрэгтэй хүүхэд
Амь насаа алсан: 47

Эмэгтэй хүүхэд
Амь насаа алдсан: 24

**Сонгинохайрхан дүүрэг,
8-р хороо,
67-р сургуулийн орчим**

**7 нас, эрэгтэй,
2021.07.04**

**Хан-Уул дүүрэг,
4-р хороо,
41-р сургуулийн орчим**

**3 нас, эрэгтэй,
2021.04.22**

**Сонгинохайрхан дүүрэг,
28-р хороо,
105-р сургуулийн орчим**

**9 нас, эрэгтэй,
2021.03.22**

**Хан-Уул дүүрэг,
1-р хороо,
Франц сургуулийн орчим**

**7 нас, эрэгтэй,
2021.6.12**

Өрхийн амьжиргааны түвшинг тодорхойлоход өгөгдлийг ашиглах нь: Нөхцөл байдал

Төрийн
байгууллагууд
харилцан
хамааралт байдлаа
ойлгоогүй байна

- Хууль, эрх зүйн орчин төгөлдөршөөгүй
- Байгууллага хоорондын мэдээлэл солилцох нөхцөл хангалтгүй
- Хувь хүний мэдээллийн нууцын асуудал
- Тагнуулын ерөнхий газрын зөвшөөрөл
- Хүний нөөц
- Хандлагаа өөрчлөх, нэгдсэн ойлголттой болох

10100110100100001010100
11110111011011011010101
00001110010101100101010
01110101000101010001011
01011011011010001010111
00010101000101000101110
10110001001101001101001
00001010100111101110110
11011010101000011100101
01100101010011101010001
01010001011010110110110
1 0 0 1

Өрхийн амьжиргааны түвшинг тодорхойлоход өгөгдлийг хэрхэн ашигласан вэ ?

2018 оны
ӨНЭЗС-д
тулгуурласан.

Судалгаанд оролцогчдыг
регистрийн дугаараар шүүж
төрийн байгууллагуудын
мэдээллийн санд байгаа
мэдээлэлтэй тулгасан.

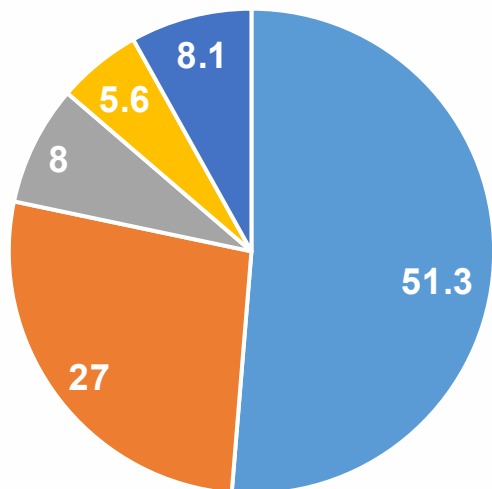
Цаашид тухайн
иргэний орлогын
мэдээллийг төрийн
ӨГӨГДЛИЙН САНтай
шууд тулгаж харах
шаардлагатай байна.
**Иргэний зөвшөөрлөөр
ашиглана**

Өрхийн орлого (ҮСХ-ын тооцоолол)

Нэг өрхийн сарын дундаж мөнгөн орлого

- Цалин хөлс
- Тэтгэвэр, тэтгэмж
- ХАА-н үйлдвэрлэлийн орлого
- ХАА-н бус үйлдвэрлэл, үйлчилгээ
- Бусад орлого

Орлогын хэлбэр	Орлогын мэдээллийг татах боломжтой холбогдох байгууллага
Цалин хөлс	НДЕГ
Тэтгэвэр тэтгэмж	НДЕГ ХХҮЕГ ГТСМТТ
ХАА-н үйлдвэрлэлийн орлого	ҮСХ ГТСМТТ
ХАА-н бус үйлдвэрлэл, үйлчилгээний орлого	ГТСМТТ
Бусад орлого	Монгол банк

ҮСХ

ХХҮЕГ

- ✓ ХҮН АМЫН МЭДЭЭЛЭЛ
- ✓ ӨРХИЙН МЭДЭЭЛЭЛ
- ✓ ӨРХИЙН БАЙРШИЛ
- ✓ МАЛ ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ

- ✓ ХАЛАМЖИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНД ХАМРАГДСАН ӨРХ, ХҮНИЙ МЭДЭЭЛЭЛ, АВСАН МӨНГӨН ДҮН
- ✓ ХҮНСНИЙ ТАЛОНД ХАМРАГДСАН ӨРХ, ХҮНИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

НДЕГ

ЭХМК

- ✓ ЦАЛИН ХӨЛСИЙН МЭДЭЭЛЭЛ
- ✓ АЖИЛЛАЖ БАЙГАА ЧИГЛЭЛ
- ✓ МЭРГЭЖИЛ
- ✓ АЖЛЫН БАЙРНЫ МЭДЭЭЛЭЛ
- ✓ ТЭТГЭВЭР, ТЭТГЭМЖИЙН ХЭМЖЭЭ

- ✓ ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ЭСЭХ

ГЗБГЗЗГ

АТҮТ

- ✓ ГАЗАР ЭЗЭМШДЭГ ЭСЭХ?
- ✓ ЭЗЭМШЛИЙН ТӨРӨЛ
- ✓ ӨМЧЛӨЛИЙН /ЭЗЭМШИЛ/ ТОО
- ✓ ӨМЧЛӨЛИЙН /ЭЗЭМШИЛ/ ХЭМЖЭЭ?

- ✓ ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЭЛ ЭЗЭМШДЭГ ЭСЭХ
- ✓ ЭЗЭМШИЖ БУЙ ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН ТОО, ШИРХЭГ
- ✓ ЭЗЭМШИЖ БУЙ ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН ТӨРӨЛ, АНГИ
- ✓ ҮЙЛДВЭРЛЭСЭН, ОРЖ ИРСЭН ОН

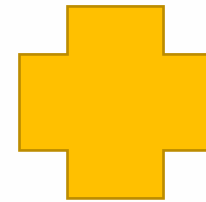
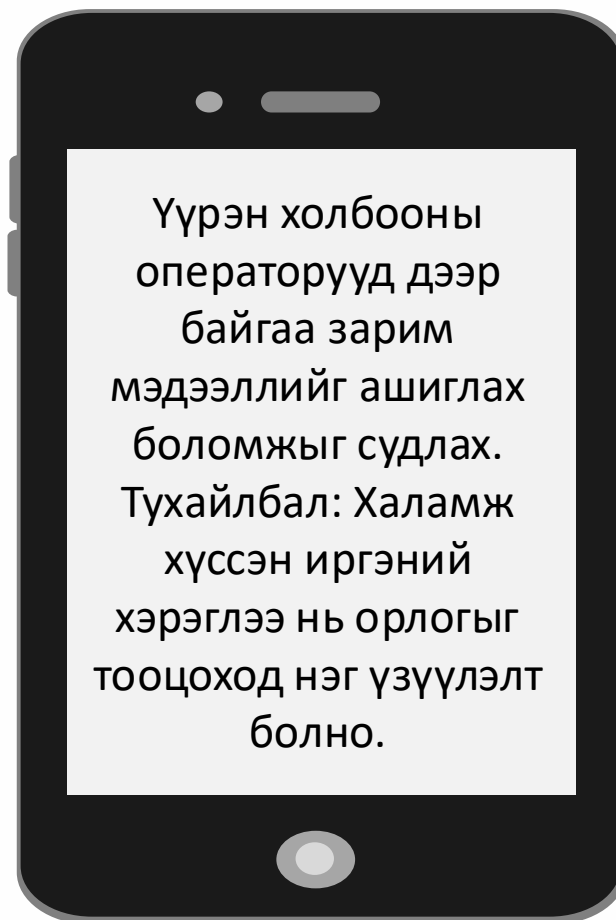
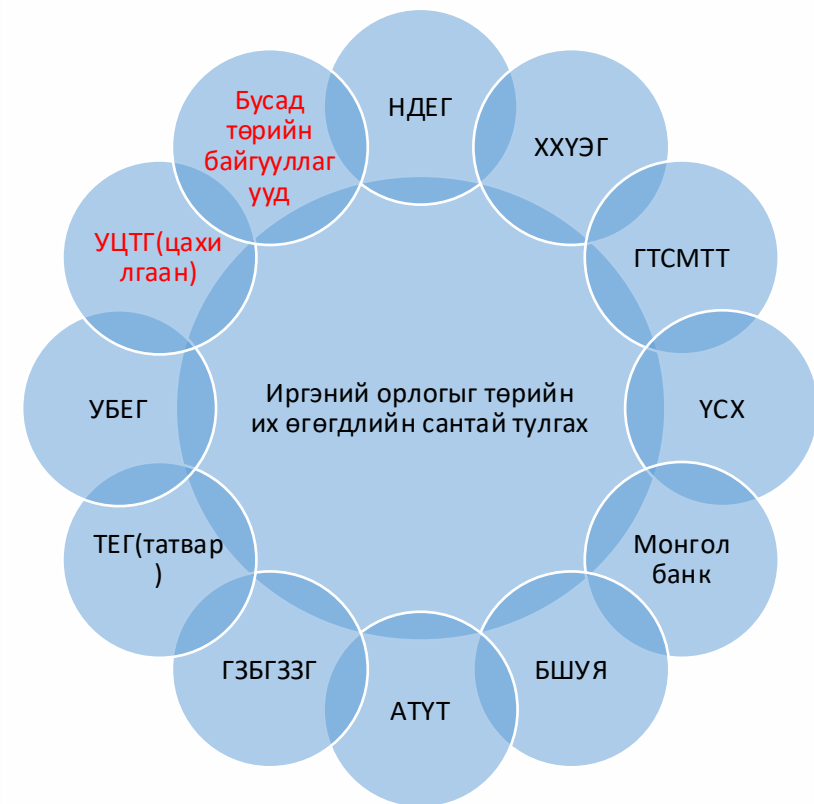
ЭМДЕГ

ГТСМТ

- ✓ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ДААТГАЛД ХАМРАГДСАН ЭСЭХ

- ✓ ЯМАР НЭГЭН ТАТВАР ТӨЛДӨГ ЭСЭХ
- ✓ ТАТВАРЫН ТӨРӨЛ
- ✓ И БАРИМТ АШИГЛАДАГ ЭСЭХ
- ✓ И БАРИМТААС АВСАН МӨНГӨН ДҮН

Иргэний орлогын мэдээллийг төрийн өгөгдлийн сангаар дамжуулан харахад холбох шаардлагатай төрийн байгууллагууд болон бусад боломжууд

- Тог цахилгаан, түлш зэрэг өрхийн зардлуудын мэдээлэл
- Монгол банкны мэдээлэл
- Сошиал платформууд

Өрхийн амьжиргааны түвшинг тодорхойлоход төрийн өгөгдлийг ашиглахтай холбоотой асуудлууд

Бодлого, эрх зүйн орчин

Нийгмийн халамжийн тухай хууль, Өрхийн мэдээллийн нэгдсэн санг удирдах ашиглах журам, Төслийн шатанд байгаа Нийтийн мэдээллийн тухай, Хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах тухай, Кибер аюулгүй байдлын тухай

Мэдээллийн технологийн дэд бүтэц

Таблет дээр шууд цахимаар мэдээлэл оруулах, GPS тэмдэглэгээ, Хүний нөөц бэлтгэх, бусад тоног төхөөрөмж, сүлжээний бэлэн байдал

Институционал зохион байгуулалт

Төрийн байгууллагуудын оролцоо, төрийн албан хаагчид, иргэдийн мэдлэг, хандлага, хамтын ажиллагаа, аюулгүй байдал, ядуурлын газрын зураг, хяналт, үнэлгээ

Олон улсын туршлага

Турк, Индонези болон төрийн их өгөгдлийг ашиглаж буй бусад орнуудын туршлага

Кейстэй холбоотой анхаарах асуудлууд

01

Их өгөгдлийг ашигласнаар одоогийн халамжийн үйлчилгээ, хүртээмж сайжирч, илүү оновчтой зөв, бодлогын сонголт, хувилбарыг олоход туслана.

03

Халамжийн үйлчилгээ зөвхөн зорилтот бүлэгтээ хүрдэг болж үргүй зардал, хавтгайрсан халамжаас сална

05

Бодлого эрх зүйн орчинд их өгөгдлийг ашиглах зохицуулалтыг яаралтай тусгах шаардлагатай байна

Төсөв, санхүү хэмнэгдэж, халамжаас хөдөлмөрт шилжих, цахим үндэстэн болох суурь нөхцөл бүрдэнэ.

02

Олон улсын сайн туршлагуудыг гүнзгийрүүлэн судлаж, өөрийн орны онцлогт тусгах хэрэгтэй байна.

04

Төрийн байгууллага, албан хаагчдыг нэгдсэн ойлголттой болгох, чадавхжуулахад анхаарах шаардлагатай байна

06

УДИРДАГЫН
АКАДЕМИ

Баярлалаа!

